

---

Vergaderjaar 2005-2006

---

**22112** Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

**Q** **VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG**  
Vastgesteld 4 april 2006

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid<sup>1</sup> heeft op 14 februari 2006 een brief gezonden aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid inzake de overdraagbaarheid van pensioenen (Kamerstuk nr. 22112, 406 [3]).

De minister heeft daarop bij brief van 23 maart 2006 geantwoord.

De commissie brengt hierbij verslag uit van het gevoerde schriftelijke overleg.

De griffier van de commissie,  
Nieuwenhuizen

---

<sup>1</sup> *Samenstelling:*

*Leden:*

Van den Berg (SGP)

Van Leeuwen (CDA) (*plv. voorzitter*)

Swenker (VVD)

De Wolff (GL)

Kalsbeek-Schimmelpenninck

van der Oije (VVD)

Meulenbelt (SP)

Ten Hoeve (OSF)

Van Driel (PvdA) (*voorzitter*)

Vedder-Wubben (CDA)

V. Dalen-Schiphorst (CDA)

Westerveld (PvdA)

Schouw (D66)

*plv. Leden:*

Van Middelkoop (CU)

Franken (CDA)

Biermans (VVD)

Thissen (GL)

Van den Broek-Laman Trip  
(VVD)

Slagter-Roukema (SP)

Terpstra (CDA)

Nap-Borger (CDA)

Schuyer (D66)

Noten (PvdA)

Leijnse (PvdA)

## BRIEF AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Den Haag, 14 februari 2006

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft na kennisneming van het voorstel van de Europese Commissie inzake de overdraagbaarheid van pensioenen (21501-31, nr. 85) (Kamerstuk nr. 22112, 406 [3<sup>2</sup>]) behoefte u enkele vragen en opmerkingen voor te leggen.

In de toelichting bij het voorstel voor de richtlijn wordt vermeld dat Nederland zal pleiten voor uitbreiding van de reikwijdte van de richtlijn tot alle aanvullende pensioenstelsels in de EU en niet alleen kapitaalgedekte stelsels. Dat zou kunnen impliceren dat Nederland het in beginsel eens is met de voorgestelde richtlijn, ook al zijn er wat bezwaren.

In dat kader zou de commissie graag van u een overzicht ontvangen van de huidige financieringswijzen, zoals kapitaaldekking of omslagfinanciering, de interne mogelijkheid van waardeoverdracht en een overzicht van de wijzen van belastingheffing bij pensioen, zowel pensioenrechtigde als uitvoerder in de verschillende EU-landen. Uit dat overzicht zal waarschijnlijk blijken, dat zowel de wijzen van waarde-overdracht als de belastingheffing zeer divers zijn. Door deze diversiteit rijst de vraag in welke situaties de richtlijn een uitwerking zal hebben. En zal deze uitwerking in het belang van de werknemers/pensioengerechtigden kunnen zijn?

Binnen Nederland is de mogelijkheid van waardeoverdracht geregeld in de Pensioen- en spaarfondsenwet. Het lijkt er dus op dat voor Nederland de richtlijn geen inbreuk op het subsidiariteitsbeginsel is. Bestaan er op dit punt niettemin bezwaren bij de Nederlandse regering en, zo ja, waarop zijn deze dan gebaseerd?

Een deel van het doel van het voorstel, namelijk om de belemmeringen van het vrije verkeer binnen een lidstaat als gevolg van bepaalde bepalingen van de aanvullende pensioenen te beperken, is reeds bereikt. Althans in Nederland. Moet, gelet op de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit de interne waardeoverdracht wel op Europees niveau geregeld worden?

Voor wat betreft het vrije verkeer tussen lidstaten vraagt de commissie u uiteen te zetten hoe eventuele belastingheffing geregeld wordt. Kunnen Nederlandse pensioengerechtigden hun pensioen fiscaal vrij overdragen naar een EU-land, waar de pensioenuitkeringen na pensioeningang belastingvrij kunnen worden uitgekeerd?

Vervalt dan de eventuele belastingclaim? En mag Nederland belasting heffen na overdracht van een pensioenregeling naar Nederland? Is de regering van oordeel dat er in Europees verband zou moeten worden gewerkt aan een oplossing van de fiscale heffingsproblematiek bij grensoverschrijdende pensioenen? Of moet worden vastgesteld dat door de verschillen in fiscale behandeling van pensioenstelsels een uniforme belastingheffing nauwelijks haalbaar zal zijn?

---

<sup>2</sup> : zie ook E050127 op [www.europapoort.nl](http://www.europapoort.nl)

Behalve de antwoorden op de vermelde vragen zou de commissie op de hoogte gesteld willen worden van nieuwe/nadere ontwikkelingen, zodat reeds in een vroeg stadium kan worden meegedacht.

De griffier van de commissie,

B. Nieuwenhuizen

## BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 maart 2006

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de brief van 14 februari 2006 van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waarin mij een aantal vragen en opmerkingen zijn gesteld betreffende het voorstel van de Europese Commissie voor een richtlijn inzake de overdraagbaarheid van pensioenen.

De commissie vraagt zich af of uit het pleidooi van Nederland voor een uitbreiding van de reikwijdte van de richtlijn tot alle aanvullende pensioenstelsels zoals opgenomen in de toelichting bij het richtlijnvoorstel (Kamerstukken II 2005/06, nr. 22112, 406) kan worden geconcludeerd dat Nederland het in beginsel eens is met de voorgestelde richtlijn.

Nederland onderschrijft de doelstellingen van de Lissabonstrategie. Om die doelstellingen te kunnen bereiken is ook bevordering van arbeidsmobiliteit van belang. De Europese Commissie heeft met het richtlijnvoorstel als doel belemmeringen voor die mobiliteit op het terrein van aanvullende pensioenregelingen weg te nemen.

Het kabinet staat sceptisch tegenover de wijze waarop de Europese Commissie dit doel nastreeft. Regelgeving uit de EU op het terrein van aanvullende pensioenen is naar de opvatting van het kabinet alleen toegestaan wanneer ook daadwerkelijk een bijdrage aan het wegnemen van belemmeringen wordt geleverd. Daarbij moet bovendien gekeken worden naar de kosten van de maatregelen. Er mag niet vergeten worden dat aanvullende pensioenregelingen primair de verantwoordelijkheid zijn van sociale partners.

De commissie vraagt naar een overzicht van de huidige financieringswijze, de mogelijkheid van nationale waardeoverdracht en de wijze van belastingheffing in de verschillende lidstaten. In onderstaand overzicht treft u een vergelijking op deze punten aan van de grootste 6 lidstaten en Nederland.

|                  | <b>Omvang aanvullende pensioenen in % werknemers 1)</b>                            | <b>Meest voorkomende regelingen/financieringswijze van de 2<sup>e</sup> pijler 2)</b> | <b>Wettelijk recht op waardeoverdracht (nationaal) 3)</b>  | <b>Wijze van belastingheffing 4)</b> |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>Duitsland</b> | 57% van de werknemers die deelneemt in de eerste pijler (overheid- en marktsector) | DB-regelingen, vooral boekreserve-systemen                                            | Nee, alleen tussen extern kapitaalgefinancierde regelingen | TEE en EET                           |
| <b>Frankrijk</b> | 10% van de werknemers                                                              | Veelal DC-regelingen, kapitaaldekking                                                 | Ja, enkel voor DC-regelingen                               | EET                                  |
| <b>Italië</b>    | 4,3% van de werknemers                                                             | DC-regelingen                                                                         | Ja                                                         | ETT                                  |
| <b>Nederland</b> | 91% van de werknemers                                                              | Veelal DB-regelingen,                                                                 | Ja                                                         | EET                                  |

|                            |                                                 |                                       |             |     |
|----------------------------|-------------------------------------------------|---------------------------------------|-------------|-----|
|                            |                                                 | Kapitaaldekking                       |             |     |
| <b>Polen</b>               | 0,6% van het werkgelegenheidspotentieel         | DC-regelingen, kapitaaldekking        | Niet bekend | TEE |
| <b>Spanje</b>              | 7% van de werknemers (overheid- en marktsector) | Veelal DC-regelingen, kapitaaldekking | Nee         | EET |
| <b>Verenigd Koninkrijk</b> | 43% van de werknemers                           | Veelal DC-regelingen, kapitaaldekking | Ja          | EET |

1/3) Bron: Commission Staff Working Document, COM (2005) 507 final

2) Nationale Strategierapporten 2005 van genoemde lidstaten, te vinden op: [http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/soc-prot/pensions/index\\_en.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/pensions/index_en.htm)

4) EET = Exempt contributions, Exempt investment income and capital gains of the pension institution, Taxed benefits; ETT = Exempt contributions, Taxed investment income and capital gains of the pension institution, Taxed benefits; TEE = Taxed contributions, Exempt investment income and capital gains of the pension institution, Exempt benefits.

Bron: COM(2001) 214.

Door de grote diversiteit aan pensioenstelsels in de EU zijn de gevolgen van dit richtlijnvoorstel voor de verschillende lidstaten ook zeer divers. Sommige (nieuwe) lidstaten hebben geen tweede pijler en zullen dus geen gevolgen ondervinden van deze richtlijn. In andere lidstaten is er wel een tweede pijler, maar speelt deze slechts een zeer beperkte rol in het inkomen van de gepensioneerden. Frankrijk maar ook Italië zijn daar voorbeelden van.

Daar Nederland samen met Denemarken en Zweden de hoogste dekkingsgraad kent (percentage werknemers met een tweede pijler pensioenregeling) in de tweede pijler, is de betekenis van de richtlijn in beginsel voor deze landen ook het grootst. Het raakt de meeste mensen en een belangrijk deel van hun inkomen na pensionering.

In de vraag naar de effecten van het richtlijnvoorstel voor Nederland geeft u reeds aan dat Nederland in zijn pensioenstelsel geen belemmeringen kent voor mobiliteit. Er is een recht op waardeoverdracht, de slaperrechten worden gelijk behandeld aan die van gepensioneerden en wacht- en vestigingsperioden komen niet of nauwelijks voor. De richtlijn zou dan ook weinig gevolgen kunnen hebben voor Nederland, afhankelijk van de wijze waarop de soms vaag omschreven bepalingen in het richtlijnvoorstel moeten worden gelezen. Om te waarborgen dat ons goed ontwikkelde stelsel van waardeoverdracht ook goed kan blijven functioneren, moet wat betreft het recht op waardeoverdracht in het richtlijnvoorstel ten minste worden zeker gesteld dat Nederland:

- het eigen stelsel van waardeoverdracht kan behouden,
- het recht heeft om de eigen nationale rekenregels te hanteren bij zowel binnenkomende als uitgaande waardeoverdrachten,
- het recht heeft alleen medewerking te verlenen aan inkomende en uitgaande waardeoverdrachten binnen de tweede pijler, en
- het recht op waardeoverdracht mag opschorten bij onvoldoende gefinancierde pensioenregelingen.

Een recht op waardeoverdracht bij grensoverschrijdende mobiliteit, zonder dat bij binnenlandse mobiliteit een dergelijk recht bestaat is echter niet wenselijk. Vandaar dat het kabinet begrijpt dat het richtlijnvoorstel zowel een recht op waardeoverdracht bij binnenlandse als bij grensoverschrijdende mobiliteit bevat.

Maar alleen wanneer er een recht op waardeoverdracht ontstaat voor alle EU-werknemers, wordt er een bijdrage geleverd aan het wegnemen van belemmeringen voor arbeidsmobiliteit binnen de EU. Vandaar het pleidooi van Nederland voor het uitbreiden van het recht op waardeoverdracht tot alle werknemers ongeacht de financieringswijze van hun pensioenregeling.

Nederland heeft in onderhandelingen in de Raadswerkgroep Sociale Vraagstukken in Brussel verder bezwaren geuit tegen de bepalingen die de toetreding tot pensioenregelingen regelen. Het niet hebben van een pensioenregeling doordat er een minimumleeftijd geldt, is geen belemmering in het kader van de arbeidsmobiliteit en behoort niet door EU te worden geregeld.

Ook is aangegeven dat de financiële gevolgen van een indexatieverplichting voor het, kapitaalgedekte, Nederlandse pensioenstelsel enorm zullen zijn en dat een dergelijke verplichting dus niet aanvaardbaar is.

Ter afsluiting zal ik nog ingaan op de vragen over de fiscale behandeling van pensioenen.

Nederland hanteert bij de fiscale behandeling van pensioenen een EET-systeem. Dit betekent dat de betaalde premie (E) en de aanwas (E) onbelast zijn en de uiteindelijke uitkering (T) wordt belast. Het is op grond van de fiscale wet- en regelgeving zowel mogelijk om bij een in Nederland gevestigde toegelaten aanbieder pensioen op te bouwen als bij een in het buitenland gevestigde toegelaten aanbieder. Om als toegelaten aanbieder te kwalificeren dient een in het buitenland gevestigde aanbieder aan zodanige eisen te voldoen, dat deze buitenlandse aanbieder qua informatieverplichtingen en aansprakelijkheid voor de verschuldigde belasting in een vergelijkbare positie verkeert als binnenlandse aanbieders.

Voor overdrachten tussen toegelaten aanbieders gelden geen fiscale beperkingen. Het is daarbij ook niet van belang of er sprake is van een toegelaten binnenlandse aanbieder of een toegelaten buitenlandse aanbieder.

Daarnaast verleent de Minister van Financiën toestemming om het pensioenkapitaal fiscaal geruisloos over te dragen aan een niet als toegelaten aanbieder kwalificerende pensioenuitvoerder, indien sprake is van een grensoverschrijdende waardeoverdracht die plaatsvindt in het kader van de aanvaarding van een arbeidsrelatie in het buitenland en de overnemende aanbieder aan bepaalde voorwaarden voldoet. Ook deze voorwaarden zijn zodanig geformuleerd dat de overnemende aanbieder qua informatieverplichtingen en aansprakelijkheid voor de verschuldigde belasting in een vergelijkbare positie verkeert als toegelaten aanbieders.

Nederland legt op het moment van waardeoverdracht wel een conserverende aanslag op over de waarde van het pensioenkapitaal, die echter uitsluitend wordt ingevorderd in het geval binnen een periode van tien jaar wordt overgegaan tot irreguliere afwikkeling van het onder de Nederlandse wetgeving opgebouwde pensioenkapitaal. Op deze wijze tracht Nederland er voor te zorgen dat bij een dergelijke irreguliere afwikkeling (zoals afkoop) dezelfde fiscale behandeling wordt toegepast als bij een irreguliere afwikkeling in binnenlandse verhoudingen.

Op de vraag of geprobeerd moet worden deze fiscale problematiek op Europees niveau op te lossen, kan ik u antwoorden dat een poging daartoe constructief zal worden benaderd. Hierover is in het verleden al eens gesproken. Nederland heeft destijds steeds het standpunt ingenomen dat in een gemeenschapsmaatregel niet alleen de belangen van de werknemers/ het bedrijfsleven aan de orde moeten komen, maar ook de gerechtvaardigde belangen van de

lidstaten (voorkomen ontgaansgedrag). In een richtlijn zouden daartoe idealiter eveneens afspraken moeten worden gemaakt over inlichtingenuitwisseling, verdeling van heffingsrechten en evt. bijstand bij invordering. Hoewel het verleden heeft geleerd dat stroomlijning van de fiscale behandeling van aanvullende pensioenen mede als gevolg van de verschillende systemen die in de 25 lidstaten worden toegepast (te weten EET, ETT en TEE) erg lastig is, is het naar onze mening teleurstellend dat hierover helemaal niets is opgenomen in het richtlijnvoorstel.

De Minister van Sociale Zaken  
en Werkgelegenheid,

(mr. A.J. de Geus)